

بررسی رابطه هیجان خواهی با میزان استفاده از اینترنت در دانشآموزان دختر متوسطه اول

فائزه پیران^۱، یوسف مرادیان^۲، حکیم سحاقی^۳

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، آموزش و پرورش، البرز، ایران (نویسنده مسئول).

۲. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، آموزش و پرورش، البرز، ایران.

۳. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران.

محله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره هفتم، شماره پنجاهمینج، سال ۱۴۰۱، صفحات ۴۲۴-۴۱۶.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۱۲

تاریخ وصول: ۱۴۰۱/۰۶/۲۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی هیجان خواهی با میزان استفاده از اینترنت در دختران نوجوان دانشآموز مقطع متوسطه اول است. روش تحقیق این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانشآموزان مقطع اول متوسطه ناحیه ۲ استان البرز در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ تشکیل دادند. طبق جدول مورگان جامعه این تحقیق ۷۵۰ نفر و حجم نمونه ۲۵۶ نفر محاسبه گردید. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشهای مرحله‌ای استفاده شد. به دلیل شرایط خاص جامعه و شیوع ویروس کرونا و محدودیت تردد و ارتباطات اجتماعی، از روش اجرای اینترنتی استفاده شد. لازم به توضیح است که ۲۷ پرسشنامه به عنوان داده پرت تشخیص داده شد و کنار گذاشته شدند و از تعداد ۲۵۶ پرسشنامه، درنهایت ۲۲۹ پرسشنامه به عنوان نمونه‌ی نهایی در نظر گرفته شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها؛ شامل پرسشنامه هیجان خواهی زاکرمن فرم پنجم و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ بود. یافته‌های این تحقیق نشان داد، بین هیجان خواهی با میزان استفاده از اینترنت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

کلیدواژه: هیجان خواهی، اینترنت، دانشآموزان.

محله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره هفتم، شماره پنجاهمینج، سال ۱۴۰۱

مقدمه

ایترنوت یکی از پیش زمینه های لازم برای به وجود آمدن شبکه های اجتماعی مجازی هست و این شبکه ها کاربران را قادر می سازد در تبادل اطلاعات و ارتباط با دیگران سریع تر و راحت تر عمل کنند. به عبارتی دیگر هدف ایترنوت برقراری ارتباط منظم بین افراد است (نوتوگی، سینگ و والر، ۲۰۱۹). بر اساس نظریه اعتیاد به ایترنوت و فضای مجازی کیمبرلی یانگ (۱۹۹۸) وابستگی به ایترنوت به عنوان احساس مشغولیت ذهنی، احساس نیاز به افزایش زمان استفاده جهت کسب رضایت، نداشتن توانایی کنترل خود، احساس ناآرامی و تحريك پذیری در هنگام قطع یا توقف استفاده از آن، استفاده جهت آرام کردن خلق و راهی برای فرار از مشکلات، دروغ گفتن به اطراfinان بهمنظور مخفی ساختن مقدار استفاده و گرفتار شدن به ایترنوت تعریف شده است (یانگ، ۱۹۹۸؛ به نقل از خواجه احمدی، پولادی و بحرینی، ۱۳۹۵). با توجه به مزايا و امکاناتی همچون تبادل اطلاعات و برقراری ارتباط بین افراد که توسط ایترنوت برای افراد بهویژه نوجوانان مهیا شده است، استفاده بی رویه و زیاد از آن موجب اعتیاد می شود. وابستگی به ایترنوت و استفاده بیش از اندازه از آن موجب آسیب های روانی و اجتماعی زیادی می شود (رایت، هارددی، شوآی، اگلی، مولینس و مارتین، ۲۰۱۸).

امروزه ایترنوت به عنوان ابزاری بسیار مهم برای آموزش، سرگرمی، به اشتراک گذاشتن اطلاعات و ارتباطات تلقی می شود (کاش، راع، استیل و وینکلر، ۲۰۱۲؛ پولی، ۲۰۱۷). بطوطی که این فناوری توانسته است بسیاری از جنبه های زندگی افراد را تغییر داده و بهبود بخشد (میحاجلو، ۲۰۱۷) و به بخش جدایی ناپذیری از زندگی آنان تبدیل شود (چوبی، چان، لی، هان و پارک، ۲۰۱۸). این در حالی است که استفاده از ایترنوت در جنبه های مختلف زندگی انسان در حال گسترش است؛ بنابراین درک این که افراد چگونه با آن ارتباط برقرار می کنند، امری بسیار مهم است. چنانچه امروزه اختلالات وابسته به تعاملات افراد با ایترنوت و رسانه های اجتماعی به عنوان موضوع مهم علمی تحقیقاتی در حال شکل گیری است (اویچ و ترنر، ۲۰۱۷). از این رو در دنیاگی که پیشرفت آن به تکنولوژی وابسته است، به نظر می رسد تمایز بین نیاز به ایترنوت و اعتیاد به آن به سختی صورت گیرد (بیرد، ۲۰۱۱). می توان گفت از یک سو، ایترنوت امکان ارتباطات و فعالیت های انسان را تسهیل کرده است و از سویی دیگر، استفاده فزاینده از آن، افراد را به سوی اعتیاد ایترنوتی سوق داده است (هماجاج، ۲۰۱۶).

امروزه نوجوانان در محیطی رشد می کنند که استفاده از ایترنوت به طور فزاینده ای به جنبه مهمی از زندگی آنان تبدیل شده است (وانگ، ویو و لائو، ۲۰۱۶). از جمله عوامل مؤثر در گرایش به اعتیاد به ایترنوت و استفاده بیش از حد از آن می توان به عوامل خانوادگی، فرهنگی، تعامل با همسالان (بیرد، ۲۰۱۱)، عدم توجه کافی والدین به فرزندان و ناآگاهی نسبت به شیوه های ارتباطی (جعفری ندرآبادی، ۱۳۹۷)، اشاره کرد. در تیجه شاید بتوان گفت نوجوانان بیش از بزرگ سالان نسبت به استفاده از ایترنوت آسیب پذیر ترند (لیم، کیم، کیم، لی و پارک، ۲۰۱۷). از این رو با توجه به این که دوره نوجوانی دوره مواجهه با انواع مختلف استرس ها است و والدین منبع اصلی حمایت نوجوانان در این دوره به شمار می روند. لذا درک نوجوانان توسط والدین و حمایت از آنان در کمک به غلبه بر چالش های این دوران بسیار مفید است (چان ایی، ۲۰۱۷).

استفاده زیاد از ایترنوت در نوجوانان که هنوز از لحاظ روانی بالغ نیستند و در تلاش برای انطباق خود با محیط اجتماعی هستند، آنان را در معرض خطر اعتیاد به ایترنوت قرار می دهد (لین و تسای، ۲۰۰۲). یکی از عوارض استفاده زیاد از ایترنوت هیجان خواهی است

که به عنوان ویژگی برجسته دوره نوجوانی می‌توان به آن اشاره کرد (خانجانی و اکبری، ۱۳۹۱). زاکرمن (۱۹۹۴) هیجان خواهی را جستجوی احساسات تازه، متفاوت و پیچیده و اشتیاق برای پذیرش خطرات جسمانی، مالی و اجتماعی مربوط به این تجارت می‌داند (به نقل از بیک، سوان، اسکالت، بولاندو موستانسکی، ۲۰۱۵).

با توجه به اینکه اینترنت منبع بی‌حد و حصر اطلاعات و نیز سرگرمی را فراهم می‌آورد (مونو، کاپلین، سارولدی، بیچون، گوگلیموکی، پاسلا و زولو، ۲۰۱۷). جستجو در اینترنت ماجراجویی را تسهیل کرده و به جستجوی پدیده‌های جدید و جالب کمک می‌کند؛ بنابراین برای افراد هیجان خواه که از تکرار تجربیات پیش‌بینی شده و مسائل زندگی روزمره خسته شده‌اند و به دنبال تجربیات جدید و متنوع هستند (مظاهری نژاد و حسین ثابت، ۱۳۹۶)، می‌تواند مکانی برای ارضاء هیجان خواهی آنان باشد. از آنجایی‌که اغلب نوجوانان دسترسی آزاد و نامحدود به اینترنت دارند، درنتیجه ممکن است به استفاده زیاد از آن پرداخته (تانگ، ۲۰۱۸) و به مرور به آن وابسته شوند. در این راستا، نتایج پژوهش مقصودی و تندولی (۱۳۹۴) و جانگ و رهی (۲۰۱۴) نشان داد که بین افسردگی و هیجان خواهی با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، شواهد نشانگر آن است که هیجان خواهی تأثیر مثبتی بر اعتیاد و استفاده زیاد از اینترنت در دوران نوجوانی دارد (لی، نیومن، لی و ژانگ، ۲۰۱۶).

با توجه به مبانی نظری و پژوهشی بیان شده، چنین به نظر می‌رسد که با توجه به مزایای زیادی که در ارتباط با استفاده از اینترنت مانند جستجوی سریع اطلاعات، تسهیل در اشتراک اطلاعات، افزایش دانش و آگاهی (لوو، لی، کو، سیائو، هو و ین، ۲۰۱۷) وجود دارد، به همان اندازه نیز استفاده بیش از اندازه از آن می‌تواند مشکلاتی را در سطح خانوادگی، روابط بین فردی و تحصیلی ایجاد نماید (یو و شیک، ۲۰۱۷). با توجه به آنچه گفته شد، به نظر می‌رسد مشکلات اعتیاد و استفاده بیش از حد از اینترنت و تنوع خواسته‌ها و انتظارات در کسب اطلاعات و توجه به هیجان خواهی نوجوانان در روی‌آوری به استفاده از اینترنت و ایجاد تعادل در استفاده از آن، از مسائل مهم خانواده و جامعه است. اینکه استفاده نوجوانان (بهویژه دختران) که به نظر می‌رسد مسئولیت بیشتر یا نقش مستقیم‌تری در تربیت فرزندان و درنتیجه به طور غیرمستقیم در سلامت روان جامعه دارند) از اینترنت چگونه است، دغدغه اصلی پژوهشگر است. در فرهنگ ایرانی به طور معمول برخی خانواده‌ها، دختران را از انجام کارهای مهیج بازمی‌دارند و به نوعی آنان را به سرکوب هیجاناتشان تشویق می‌کنند. این موضوع که تا چه حد دختران نوجوان به دلیل ارضاء هیجان خواهی خود به استفاده بیش از حد از اینترنت گرایش پیدا می‌کنند، مسئله قابل تأمل و مهمی است. این امر به مطالعه، پژوهش، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی نیاز دارد. لذا پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سؤال است که آیا هیجان خواهی با اعتیاد به اینترنت رابطه دارد؟

روش پژوهش

روش تحقیق حاضر کمی، از لحاظ گردآوری داده، توصیفی، از نوع همبستگی است و به لحاظ نوع هدف کاربردی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه دانشآموزان مقطع اول متوسطه پایه هشتم و نهم استان البرز در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۹۹ می‌باشند. طبق جدول مورگان حجم نمونه با بیش برآورد ۲۵۶ نفر محاسبه گردید. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشای مرحله‌ای استفاده شد. بر این اساس از نواحی استان البرز ۱ ناحیه انتخاب، سپس از این ناحیه ۳ دیبرستان به تصادف انتخاب و از این سه دیبرستان پایه هشتم و نهم انتخاب شدند و از بین آن‌ها ۲۵۶ دانشآموز به تصادف انتخاب شدند. سپس به دلیل شرایط خاص جامعه و شیوه ویروس کرونا و محدودیت تردد و ارتباطات اجتماعی، از روش اجرای اینترنتی استفاده شد. روش کار به این صورت بود که پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین طراحی شد و از طریق شبکه‌های اجتماعی (تلگرام و واتس آپ) انتشار یافت. لازم به توضیح است که ۲۷ پرسشنامه به عنوان داده پرت تشخیص داده شد و کنار گذاشته شدند و از تعداد ۲۵۶ پرسشنامه، درنهایت ۲۲۹ پرسشنامه به عنوان نمونه‌ی نهایی در نظر گرفته شد.

پس از انجام هماهنگی‌های لازم با آزمودنی‌ها، در خصوص اهمیت و اهداف تحقیق و نحوه اجرای پرسشنامه صحبت شد. پس از جلب همکاری این افراد پرسشنامه‌ها (اعتقاد به اینترنت یانگ، هیجان خواهی زاکرمن) به آزمودنی‌ها ارسال داده شد و توضیحات و اطلاعات لازم در زمینه تکمیل پرسشنامه داده شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها از نرم‌افزار SPSS 24 برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

ابزار پژوهش

مقیاس هیجان خواهی زاکرمن: این مقیاس در سال ۱۹۸۷ تهیه شده، خلاصه فرم چهارم مقیاس هیجان خواهی زاکرمن است. بسیاری از مطالعات تحلیل عاملی در مورد این مقیاس بیانگر آن است که مقیاس هیجان خواهی زاکرمن تمایل به هیجان خواهی را در چهار حیطه ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زایی و حساسیت به یکنواختی می‌سنجد. این مقیاس شامل ۴۰ گویه دو قسمتی بود و پاسخ‌دهنده در ازای پاسخ بر اساس کلید یک نمره می‌گیرد. روایی هر یک خرده مقیاس‌های پرسشنامه به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۶۷، ۰/۸۲ و ۰/۶۵ و روایی کل مقیاس ۰/۸۷ و اعتبار آن ۰/۸۵ به دست آمده است (محوی، ۲۰۰۸). فرم پنجم مقیاس هیجان خواهی یک پرسشنامه ۴۰ ماده‌ای است که یک نمره کلی و ۴ نمره برای زیرمقیاس‌های (هیجان‌زدگی و ماجراجویی، تجربه جویی، بازداری زایی و بیزاری از یکنواختی) ارائه می‌کند. هر زیر مقیاس ۱۰ ماده را به خود اختصاص داده است. فیچ و تریس (۲۰۰۵؛ به نقل از قاسمی، ۱۳۹۰) برای پرسشنامه و مقیاس‌های آن آلفای کرونباخ ۰/۷۲ تا ۰/۸۱ گزارش داده‌اند که نشان‌دهنده همسانی درونی مناسب پرسشنامه است. در مطالعات آزاد فلاح (۱۳۷۳) برخی از مواد پرسشنامه فرم پنجم که با فرهنگ کشور ما مناسب چندانی ندارد حذف شده است. این فرم تغییریافته در سال ۱۳۶۹ توسط رضازاده روی نمونه‌ای از دانشجویان شهر تهران به کاررفته است در این فرم ترجمه شده ۳۰ ماده وجود دارد و پاسخ‌دهنده در مقابل هر ماده دو گزینه در پیش رو دارد که یکی از آن‌ها بیشتر بیانگر علائق،

احساسات و رفتار وی می یاشد. در هر ماده یکی از گرینه‌ها ارزش یک و دیگری ارزش صفر دارد، بنابراین دامنه احتمالی نمرات درمجموع ۳۰ ماده بین ۰ تا ۳۰ است. در پژوهش حاضر از فرم بومی‌شده‌ی ۳۰ سؤالی رضازاده ۱۳۶۹ استفاده شده است. در ایران اختیاری، صفاتی و اسماعیلی (۱۳۸۷) آلفای کرونباخ ۰/۷۶ در مصرف‌کنندگان مواد و ۰/۷۷ در افراد سالم به دست آورده‌اند. همچنین آن‌ها میزان همبستگی این پرسشنامه را با مقیاس تکانش گری بارت و دیکمن ۰/۴۰ گزارش کرده‌اند. در این پژوهش، آلفای کرونباخ ابزار برابر با ۰/۸۰ به دست آمد.

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ: پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ در سال ۱۹۸۸ توسط کیمبرلی یانگ ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۲۰ گویه است و تعیین می‌کند که آیا اعتیاد به اینترنت بر جنبه‌های مختلف زندگی فرد اثر گذاشته است یا خیر. این پرسشنامه در مقیاس پنج لیکرت درجه‌بندی شده است. نمره کلی پرسشنامه بوده و دامنه‌ی از ۲۰ تا ۱۰۰ را خواهد داشت. این پرسشنامه استاندارد است و روایی و پایایی آن در مطالعات قبلی با آلفای کرونباخ ۰/۹۰ گزارش شده است. نسخه فارسی این مقیاس در ایران نیز مورداستفاده قرار گرفته و پایایی آن را با آلفای کرونباخ ۰/۸۱ و قاسم‌زاده با آلفای کرونباخ ۰/۸۸ تائید کرده‌اند. در این پژوهش، آلفای کرونباخ ابزار برابر با ۰/۷۶ به دست آمد.

یافته‌ها

جدول ۱. توزیع فراوانی متغیر مقطع تحصیلی در واحدهای پژوهش

درصد فراوانی	فراوانی	مقطع تحصیلی	
		پایه هشتم	پایه نهم
۵۳/۳	۱۲۲		
۴۶/۷	۱۰۷		

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود ۵۳/۳ درصد از افراد شرکت‌کننده در پژوهش پایه هشتم و ۴۶/۷ درصد پایه نهم بودند.

جدول ۲. نتایج آمار توصیفی متغیرهای هیجان خواهی و اعتیاد به اینترنت

مؤلفه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
هیجان خواهی	۲۲۹	۱۴/۰۱	۲/۹۴
اعتیاد به اینترنت	۲۲۹	۳۱/۸۳	۲۱/۰۷

جدول ۳. آزمون کلموگروف- اسمیرنوف، چولگی و کشیدگی جهت ارزیابی نرمال بودن توزیع نمرات

مؤلفه‌ها	آماره آزمون	P-value	چولگی	کشیدگی	میانگین	تعداد	مؤلفه‌ها
هیجان خواهی	۱/۸۷	۰/۰۰۲	۰/۰۱	۲/۹۴	۱۴/۰۱	۲۲۹	
اعتیاد به اینترنت	۱/۵۰	۰/۰۲	۰/۶۵	-۰/۳۳	۳۱/۸۳	۲۲۹	

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌شود، نتایج آزمون کلموگروف- اسمیرنوف نشان می‌دهد که مقدار سطح معناداری محاسبه شده بیشتر خرده مقیاس‌ها به جز استدلال پدر و استدلال مادر از سطح معناداری ۰/۰۵ کم‌تر می‌باشد؛ پس می‌توان نتیجه گرفت که توزیع نمرات این مقیاس‌ها غیر نرمال می‌باشد. با توجه به بالا بودن حجم نمونه، سایر مفروضه‌های نرمالیتی مانند شاخص کشیدگی و چولگی چک گردید. در حالت کلی چنانچه چولگی و کشیدگی در بازه (۲ و -۲) باشد داده‌ها از توزیع نرمال برخوردارند؛ بنابراین می‌توان توزیع تمام مؤلفه‌ها به جز هیجان خواهی را نرمال فرض کرد.

جدول ۴. ماتریس ضربه همبستگی پرسون بین هیجان خواهی با اعتیاد به اینترنت

مقیاس	هیجان خواهی
اعتباد به اینترنت	۰/۱۷ ^{**}
** سطح معنی داری ۰/۰۱	

نتایج جدول فوق نشان می دهد که ضریب همبستگی مقیاس اعتماد به اینترنت با مقیاس هیجان خواهی برابر با ۰/۱۷ است.

جدول ۵. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه به شیوه‌ی گام به گام در پیش‌بینی اعتماد به اینترنت بر اساس هیجان خواهی

مدل	منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	R ²	Adj R
اول	رگرسیون	۱۵۱۳۹/۶۰	۱	۱۵۱۳۹/۶۰	۲۹/۸۹	۰/۰۰۱	۰/۱۴	۰/۱۴
	باقی مانده	۸۶۱۴۲/۰۹	۲۲۷	۳۷۹/۴۸				
	کل	۱۰۱۲۸۱/۶۹	۲۲۸					
دوم	رگرسیون	۱۷۲۸۸/۵۹	۲	۸۶۴۴/۲۹	۲۳/۲۵	۰/۰۰۱	۰/۱۷	۰/۱۶
	باقی مانده	۸۳۹۹۳/۱۰	۲۲۶	۳۷۱/۶۵				
	کل	۱۰۱۲۸۱/۶۹	۲۲۸					
سوم	رگرسیون	۱۹۰۷۶/۱۵	۳	۶۳۵۸/۷۷	۱۷/۴۰	۰/۰۰۱	۰/۱۸	۰/۱۷
	باقی مانده	۸۲۲۰۵/۵۳	۲۲۵	۳۶۵/۳۵				
	کل	۱۰۱۲۸۱/۶۹	۲۲۸					

با توجه به جدول بالا، متغیر هیجان خواهی توانسته است اعتماد به اینترنت را در سطح $P < 0/01$ پیش‌بینی نماید. ضریب تعیین تغذیل شده مدل در گام سوم برابر ۰/۱۷ است و این بدین معناست که متغیرهای هیجان خواهی هم توانسته‌اند ۱۷ درصد از واریانس اعتماد به اینترنت را به خوبی پیش‌بینی نمایند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی رابطه هیجان خواهی با میزان استفاده از اینترنت در دانشآموزان دختر متوسطه اول می‌باشد نتایج نشان داد که ضریب همبستگی مقیاس اعتماد به اینترنت با مقیاس هیجان خواهی برابر با ۰/۱۷ است که این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های زیر همسو است: رضایی و سیدان (۱۳۹۷) به بررسی رابطه اعتماد به اینترنت، دشواری تنظیم هیجان و اضطراب اجتماعی در دانشجویان پرداختند. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، بین اعتماد به اینترنت و دشواری تنظیم هیجان و بین دشواری تنظیم هیجان و اضطراب اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد اما بین اعتماد به اینترنت و اضطراب اجتماعی رابطه مثبت ولی معنادار نشد. نوری نژاد (۱۳۹۶) به بررسی رابطه‌ی تنظیم هیجان با اعتماد به اینترنت در دانشآموزان پرداخت. نتایج نشان داد که میان مؤلفه‌ی سرکوب هیجان با اعتماد به اینترنت دانشآموزان معنادار است و ارتباط میان مؤلفه‌ی ارزیابی مجدد هیجان با اعتماد به اینترنت دانشآموزان معنادار است. خانجانی و اکبری (۱۳۹۱) به بررسی رابطه هیجان خواهی نوجوانان دبیرستانی با اعتماد آن‌ها به اینترنت در شهر تبریز پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که بین هیجان خواهی با اعتماد به اینترنت رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد و بین زیر مقیاس حادثه‌جویی با اعتماد به اینترنت رابطه منفی و بین تجربه جویی، ملال پذیری و بازداری زدایی با اعتماد به اینترنت رابطه مثبت وجود دارد. لی، وانگ و چانگ (۲۰۱۹) در پژوهش خود به بررسی تنظیم هیجانات در خشی کردن اثرات منفی روانی ناشی از اعتماد اینترنت پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین تنظیم هیجانات با اعتماد به اینترنت رابطه منفی و معنادار وجود دارد. آدامس و گراتز (۲۰۱۸) به بررسی رابطه بین هیجان خواهی و تحریک جویی و اعتماد به شبکه‌های اجتماعی در مراجعین مرکز

مشاوره پرداختند. تحلیل یافته‌ها نشان داد که نمره کل هیجان خواهی و تحریک جویی رابطه مثبت و معناداری با نمره کل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دارد. پاملا و پات (۲۰۱۴) به بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و وضعیت‌های روان‌شناختی منفی همچون احساس تنها، افسردگی و هیجان خواهی پرداختند. نتایج نشان دادند، بین اعتیاد به اینترنت و وضعیت‌های روان‌شناختی منفی همچون احساس تنها، افسردگی، رفتارهای وسوسی و هیجان خواهی رابطه معنی‌داری وجود دارد. والجوس (۲۰۱۷) در پژوهشی خود به پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی بر اساس هیجان پرداختند. جامعه آماری پژوهش شامل نوجوانان مقطع متوسطه بودند. نتایج نشان داد، هیجانات منفی در نوجوانان می‌تواند پیش‌بینی کننده اعتیاد به فضای مجازی در آن‌ها باشد. استیل (۲۰۱۶) در پژوهش خود به بررسی اثربخشی تنظیم شناختی هیجان بر کاهش میزان اعتیاد به اینترنت در بزرگسالان پرداخت. نتایج حاکی از این بود می‌توان با استفاده از تنظیم شناختی هیجان میزان ساعت استفاده از اینترنت را در افراد کاهش داد.

در تبیین یافته‌ها می‌توان گفت، استفاده زیاد از اینترنت در نوجوانان که هنوز از لحاظ روانی بالغ نیستند و در تلاش برای انطباق خود با محیط اجتماعی هستند، آنان را در معرض خطر اعتیاد به اینترنت قرار می‌دهد (لین و تسای، ۲۰۰۲). یکی از عوارض استفاده زیاد از اینترنت هیجان خواهی است که به عنوان ویژگی برجسته دوره نوجوانی اشاره کرد (به نقل از خانجانی و اکبری، ۱۳۹۱). زاکرمن (۱۹۹۴) هیجان خواهی را جستجوی احساسات تازه، متفاوت و پیچیده و اشتیاق برای پذیرش خطرات جسمانی، مالی و اجتماعی مربوط به این تجارب می‌داند (به نقل از بیک، سوان، اسکالت، بولاندو موستانسکی، ۲۰۱۵).

با توجه به اینکه اینترنت منبع بی‌حد و حصر اطلاعات و نیز سرگرمی را فراهم می‌آورد (مونو، کاپلین، سارولدی، بیچون، گوگلیموکی، پاسلا و زولو، ۲۰۱۷)، جستجو در اینترنت ماجراجویی را تسهیل کرده و به جستجوی پدیده‌های جدید و جالب کمک می‌کند؛ بنابراین برای افراد هیجان خواه که از تکرار تجربیات پیش‌بینی شده و مسائل زندگی روزمره خسته شده‌اند و به دنبال تجربیات جدید و متنوع هستند (مظاہری نژاد و حسین ثابت، ۱۳۹۶)، می‌تواند مکانی برای ارضاء هیجان خواهی آنان باشد. از آنجایی که اغلب نوجوانان دسترسی آزاد و نامحدود به اینترنت دارند، درنتیجه ممکن است به استفاده زیاد از آن پرداخته (تانگ، ۲۰۱۸) و به مرور به آن وابسته شوند (لی، نیومن، لی و ژانگ، ۲۰۱۶). همچنین می‌توان گفت با توجه به شیوع ویروس کرونا و تعطیلی مدارس و حضور دانش‌آموzan در منزل و آموزش از راه دور (مجازی) دروس، دانش‌آموzan ملزم به پیگیری آموزش دروس خود از اینترنت هستند و به سبب شرایط ویژه در این دوران بیشتر از اینترنت و فضای مجازی استفاده می‌نمایند که این امر نیز می‌تواند در بروز هیجان جهت استفاده بیش از اندازه از اینترنت و اعتیاد به آن مؤثر باشد.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های دیگر از ابزارهای دیگری از قبیل مصاحبه استفاده شود تا راهی برای دستیابی به درک و شناخت بهتر و عمیق‌تر برای پژوهش‌های بعدی باشد. البته نتایج این پژوهش فقط محدود به منطقه جغرافیایی استان البرز ناحیه ۲ و مقطع اول متوسطه پایه هشتم و نهم بوده است بنابراین نتایج این پژوهش را فقط در این شرایط می‌توان معتبر دانست و استفاده نمود. از دیگر محدودیت‌های پژوهش عدم نظارت بر کار شرکت‌کنندگان به دلیل جمع‌آوری داده‌ها به صورت آنلاین بود.

منابع

- عجفری ندرآبادی، معصومه (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین میزان وابستگی به فضای مجازی با کارکرد خانواده و عملکرد تحصیلی دانش آموزان. *مجله جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*، ۸، ۴۵-۳۰.
- خانجانی، زینب؛ اکبری، سعیده (۱۳۹۱). هیجان خواهی و وابستگی نوجوانان به اینترنت. *فصلنامه آموزش و ارزشیابی*، ۲۰(۵)، ۷۵-۶۳.
- خواجه احمدی، معصومه؛ پولادی، شهناز؛ بحرینی، مسعود (۱۳۹۵). طراحی و روان‌سنجی پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل. *روان‌پرستاری*، ۴(۴)، ۵۱-۴۳.
- رضایی، کتایون؛ سیدان، سید ابوالقاسم (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با دشواری تنظیم هیجان و میزان اضطراب اجتماعی دانشجویان. *پنجمین کنفرانس بین‌المللی روان‌شناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی*.
- مظاہری نژاد فرد، گلناز؛ ثابت، فریده (۱۳۹۶). پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس هیجان خواهی، با مبانجی‌گری سبک‌های دلستگی، *فصلنامه تمرینات روان‌شناختی*، ۳، ۲۱-۱۰.
- مقصودی، سوده؛ تندولی، سمیرا (۱۳۹۴). اعتیاد اینترنتی و عوامل مؤثر بر آن در بین دانش آموزان دختر دیبرستان‌های شهر کرمان، *فصلنامه راهبردهای اجتماعی فرهنگی*، ۱۱(۲)، ۱۸-۱۴.
- نوری نژاد، علی‌اکبر (۱۳۹۶). رابطه‌ی تنظیم هیجان با اعتیاد به اینترنت در دانش آموزان. *همایش ملی رویکردهای نوین آموزشی و پژوهشی در تعلیم و تربیت*.

- Beard, K.W. (2011). *Internet addiction: A handbook and Guide to evaluation and treatment*. (Edited by: Young, K.S., Abreu, C.N.). John Wiley& Sons Inc.
- Byck, G.R., Swann, G., Schalet, B., Bolland, J., Mustanski, B. (2015) .Sensation seeking predicting growth in adolescent. Problem behaviors .*Child Psychiatry & Human Development*, 46(3), 466-473.
- Cash, H., Rae, C.D., Steel, A., Winkler, A. (2012). Internet addiction: A brief summary of research and practice. *current psychiatry reviews*, 8(4), 292-298.
- Choi, D.W., Chun, S.Y., Lee, S.A., Han, K.T., Park, E.C. (2018). The association between parental depression and adolescent's Internet addiction South Korea. *Annals of General Psychiatry*, 17(15), 1-7.
- Chun Ee, A., Arshat, Z. (2017). Parent-Child Relationship and Depression among Adolescents in Selangor, Malaysia. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 6(10), 61-65.
- Hasmujaj, E. (2016). Internet addiction and anxiety among students of university of Tirana. *European Journal of Education Studies*, 2(4), 1-12.
- Jung, J.H., Rhee, M.K. (2014). Exploration of Causal Model among Sensation Seeking, Impulsiveness, Internet addiction, and Negative Emotions: Moderating Effect of Self-regulation as a Character Strength. *The Korean Journal of Health Psychology*, 19(3), 747– 767.

- Li, X., Newman, J., Li, D., Zhang, H. 2016).Temperament and adolescent problematic Internet use: The mediating role of deviant peer affiliation. *Computers in Human Behavior*, 60, 342-350.
- Lim, C.H., Kim, E.J., Kim, J.H., Lee, J.S., Lee, M.Y., Park, M.S. (2017).The correlation of depression with Internet useand body image in Korean adolescents. *Korean J Pediatr*, 60(1), 17-23.
- Lin, S.S., Tsai, C.C. (2002). Sensation seeking and internet dependence of Taiwan High School Adolescents. *computers in human Behavior*, 18(4), 411-426.
- Lu, W.H., Lee, K.H., Ko, C.H., Hsiao, R.C., Hu, H.F., Yen, C.F. (2017). Relationship between borderline personality symptoms and Internet addiction: The mediating effects of mental health problems. *Journal of Behavioral Addictions*, 6(3), 434–441.
- Mihajlov, M., Vejmelka, L. (2017). Internet Addiction: A Review of the First Twenty Years. *Psychiatria Danubina*, 29(3), 260-272.
- Munno, D., Cappellin, F., Saroldi, M., Bechon, E., Guglielmucci, F., Passera, R., Zullo, G. (2017). Internet Addiction Disorder: Personality characteristics and risk of pathological overuse in adolescents. *Psychiatry Research*, 248, 1-5.
- Munno, D., Cappellin, F., Saroldi, M., Bechon, E., Guglielmucci, F., Passera, R., Zullo, G. (2017). Internet addiction disorder: Personality characteristics and risk of pathological overuse in adolescents. *Psychiatry Research*, 248, 1-5.
- Noguti, W., Singh, L., Waller, L. (2019). Parent-adolescent relationship and adolescent internet addiction: A moderated mediation model. *Addictive Behaviors*, 84, 171-7.
- Osuch, M., Turner, S. (2017). Addiction to modern technology: what the science says. (2018/9/11). <https://www.elsevier.com/connect/addiction-to-modern-technology-what-the-science-says>.
- Poli, R. (2017). Internet addiction update: diagnostic criteria, assessment and prevalence. *Neuropsychiatry (London)*, 7(1), 04–08.
- Tang, C.SK. (2018).Depression and Impulsivity Mediating the Relationship Between Social Anxiety and Internet Addiction. *International Journal of Psychology & Behavior Analysis*, 4(141), 1-6.
- Wang, Y., Wu, A.M.S., Lau, J.T.F. (2016). The health belief model and number of peers with internet addiction as interrelated factors of internet addiction among secondary school student in Hong Kong .*BMC .Public Health*,16 (272), 1-13.
- Young, K.S. (1998). Caught in the net. New York. JohnWiley. Internet addiction: personality traits associated with its development. Paper presented at the annual meeting of the eastern psychological association.
- Yu, L., Shek, D.T. (2017).Testing Longitudinal Relationships between Internet Addiction and Well-Being in Hong Kong Adolescents: Cross-Lagged Analyses Based on three Waves of Data. *Child Indicators Resrch*, 11(5), 1545-1562.
- Zuckerman, M. (2007). The sensation seeking scale V (SSS-V): Still reliable and valid. *Personality and Individual Differences*. 43, 1303-1305.